

1339 грн.

279 грн.

229 грн.

707 грн.

177 грн.

12999 грн.

99999 грн

ПОЛІТИКА ЕКОНОМІКА **ЄВРОПА** ФОРУМ БЛОГИ ІСТОРИЧНА ПРАВДА ЖИТТЯ ТАБЛОІД ДОСТУП

УКР / РУС

Міжнародна безпека та євроінтеграція України

НОВИНИ **СТАТТІ** ДУМКИ АРХІВ НАВІГАТОР УГОДИ **АЛЬЯНС** BREXIT МОЛДОВА

Торгівля на гальмі: що трапилося з українським експортом у 2018 році

СЕРЕДА, 6 БЕРЕЗНЯ 2019, 15:04 — **БЕРОНІКА МОВЧАН**, ІНСТИТУТ ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПОЛІТИЧНИХ КОНСУЛЬТАЦІЙ

0

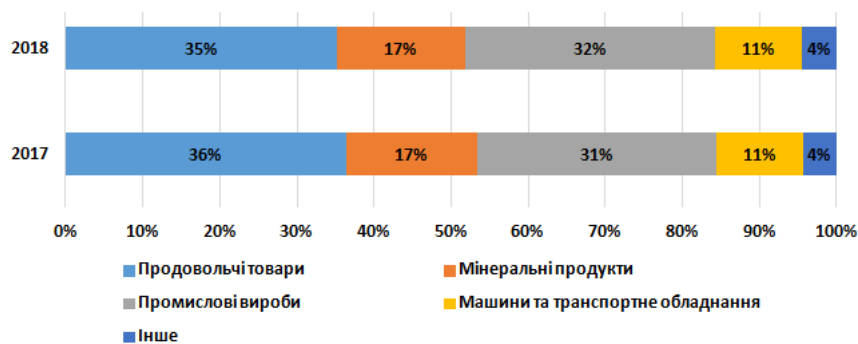
Статистика зовнішньої торгівлі за минулий рік показала вкрай неоднозначну динаміку. З одного боку, експорт товарів з України виріс на 9% й досяг \$47,3 млрд. З іншого – темпи приросту помітно сповільнилися порівняно з показниками 2017-го.

Більш того, **у реальному вимірі обсяги експорту навіть дещо зменшились.**

Що відбувається? Чи є така статистика підставою для паніки? Спробуємо розібратися.

Що експортувала Україна?

У структурі загального експорту понад третину займає продукція сільського господарства та харчової промисловості. А у 2017 році врожай зернових, соняшника та соєвих бобів був помітно нижчий за минулорічний, що й вплинуло на експортні показники країни.

Структура товарного експорту України, 2017-2018

Джерело: Укрстат

Це стосується соняшникової олії, яка займає першу сходинку в українському експорті та на яку припадає близько 8% всіх поставок за кордон.

Внутрішнє виробництво соняшникової олії у 2018 році скоротилось на 8%. А її експорт у 2018 році зменшився на 4%, переважно за рахунок зменшення фізичних обсягів. Для порівняння, за результатами 2017 року експорт олії зріс на 14%.

Те саме стосується сої, експорт якої впав на 22% у 2018 році порівняно зі 8% приросту попереднього року. Як наслідок, соя випала з першої десятки експортних товарів України.

ЧИТАЙТЕ ТАКОЖ

Як чайники та свічки формують торгівлю з ЄС: цікаві факти про структуру українського експорту

Деяким сільськогосподарським культурам пощастило більше. Наприклад, фізичні обсяги експорту пшениці скорочуються вже другий рік поспіль, але за рахунок високих цін номінальні показники експорту зростають.

Схожа ситуація з ячменем. Експорт ячменю скоротився на 26% у фізичному вимірі, але лише на 4% у доларовому еквіваленті на тлі сприятливої цінової кон'юнктури.

Ще одна категорія товарів, в якій спостерігалось зміна тенденції – це неагломеровані залізні руди та концентрати, де стрімке зростання у 2017 році (+38%) змінилось незначним падінням (-3%) у 2018 році на тлі скорочення внутрішнього виробництва. Водночас зростало і виробництво, й експорт агломерованих залізородних концентратів.

Але не завжди саме внутрішнє виробництво було джерелом гальмування експорту.

Для феросилікомарганцю несприятливою виявилась світова цінова кон'юнктура. Внутрішнє виробництво та фізичні обсяги експорту зростали, але ціни скорочувались, в результаті експорт у 2018 впав на 7%, тоді як рік до цього демонстрував феноменальні темпи приросту на рівні 73%.

Детальнішу статистику, **як змінювалася динаміка та складова частка топ-20 українського експорту**, [можна подивитися за цим посиланням](#).

Куди експортувала?

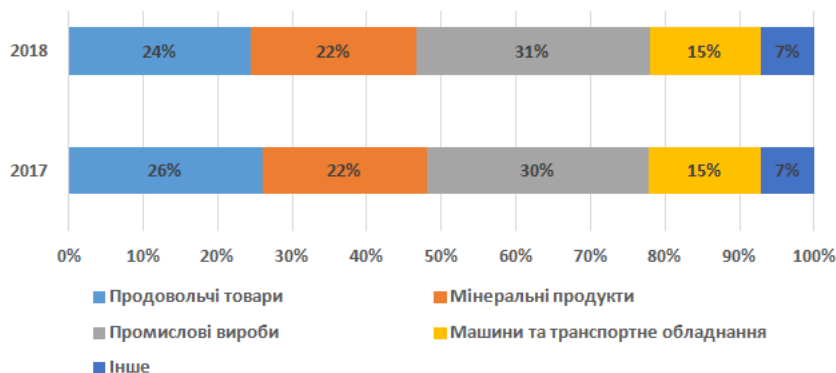
Зміни у виробництві, а отже, й у товарній структурі експорту вочевидь знайшли своє віддзеркалення й у динаміці поставок окремим партнерам.

Європейський Союз

У 2018 році ключовим напрямком українського товарного експорту залишився Євросоюз, значною мірою завдяки кращому доступу на ринок в рамках поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі (ПВЗВТ).

Експорт в ЄС виріс на 15%, що майже втричі швидше, ніж 6% приросту експорту в решту країн світу, включаючи Росію. Але це також вдвічі повільніше, ніж було за рік до цього.

Як і у випадку загального експорту, основна причина сповільнення експорту в ЄС – у скороченні поставок продукції сільського господарства та харчової промисловості, що навіть знайшло віддзеркалення у невеличких змінах у його структурі.

Після злету на 119% у 2017 році на 35% впав експорт соєвих бобів. Але значно важливим фактором стало скорочення на майже 26% експорту в ЄС соняшникової олії, яка до цього займала другу позицію у структурі поставок на цей ринок. Прикметно, що поставки соняшникової олії на "інші ринки", зокрема в Індію, зростали, тобто постраждав саме європейський напрямок.

А от у експорті неагломерованих залізних руд та концентратів ситуація протилежна. В той час як загальний експорт цього товару скорочувався, експорт в ЄС продовжив зростати у 2018 році, хоча й повільніше, тоді як постраждали поставки в Росію та решту країн світу.

Росія

Експорт у Росію 2018 року відновив падіння після "паузи" 2017 року. Вартість експорту в РФ у 2018 році скоротилась на 7%, тоді як реальний експорт зменшився ще більше.

Причому, на відміну від торгівлі з ЄС, важливим фактором змін стали не економічні, а політичні процеси. Зокрема, близько третини загального падіння експорту в Росію відбулося за рахунок припинення постачання турбодвигунів та запчастин до них. Значною мірою це результат повної імплементації заборони на експорт в РФ товарів подвійного призначення.

Суттєвий внесок зробило також майже повне припинення у 2018 році поставок відкритих залізничних вагонів. Їхній експорт стрімко скорочувався у 2013-2015 роках, але потім стабілізувався й навіть почав зростати. У 2018 році падіння відновилося та результатами року склало 93%.

Водночас поставки основного товару українського експорту в РФ, а саме оксиду алюмінію, зросли на 17% у 2018 році.

Зрада скасовується

Таким чином, "гальмування" українського експорту в 2018 році не є ознакою появи нових проблем на зовнішніх ринках. Основним фактором цього сповільнення стали внутрішні чинники, в першу чергу несприятливий врожай 2017 року.

Несприятлива цінова кон'юнктура вплинула на експорт феросилікомарганцю, тоді як пшениця та ячмінь змогли повністю чи частково компенсувати втрати у фізичному обсязі експорту зростанням цін.

Чого чекати у 2019 році? Високі показники врожаю дозволяють сподіватись на зростання експорту продовольчих товарів.

Експорт в Росію точно скорочуватиметься на тлі нової хвилі заборон з російського боку.

Експорт в ЄС, ймовірно, й надалі зростатиме, хоча стимул, отриманий від скасування ввізних мит, починає вичерпуватись.

На черзі повноцінне виконання зобов'язань, що ведуть до зменшення витрат, пов'язаних з нетарифними обмеженнями. Це стосується й реформи митниці та спрощення процедур торгівлі, й реформ у сфері безпечності продукції. Планів багато, головне – їх виконати.

Автор: Вероніка Мовчан,

Інститут економічних досліджень та політичних консультацій

Стаття підготовлена в рамках [проекту](#) "Розуміння угод про асоціацію між ЄС та Україною, Молдовою і Грузією", який реалізується за фінансової підтримки Уряду Швеції

Якщо ви помітили помилку, виділіть необхідний текст і натисніть Ctrl + Enter, щоб повідомити про це редакцію.